

26.19x23.46	1/4	עמוד 1	ידיעות הדרום	01/01/2016	51209200-9
מכללת אחוה - 14810					

קורה בקהפה

בזמן עבודתה במזנון מכללת אחווה נהגה חנה אבוחצירה מקרית גת להיכנס לשיחות עם חברי הסגל • הם זיהו בה פוטנציאל חבוי והיא החליטה לרדוף אחר החלום • כיום, כמרצה במכללה, היא שוקדת על דוקטורט שיסייע ליצור שינוי חברתי במערכת החינוך • המטרה: לשחרר את אחיותיה מהפריפריה מעמדת מוזגות הקפה

| אלי ג'אן, 52

בשער:
חנה אבוחצירה
צילום:
אבי רוקח

26.62x33.86	2/4	52 עמוד	ידיעות הדרום	01/01/2016	51209210-0
מכללת אחו - 14810					

חנה ואחיותיה

חנה אבוחצירה מקרית גת ניהלה את המזנון במכללת אחוה ונהגה להיכנס לשיחות נפש עם המרצים • עם הזמן הם עזרו לה להבין שהיא במקצוע הלא נכון • זה התחיל בלימודי הוראה, נמשך בתואר שני, וכעת היא משתייכת לסגל המכללה ופוצחת בדוקטורט שיעסוק בחקר הנרטיב של יוצאי קהילות המזרח במערכת החינוך • מי יודע, אולי המחקר שלה יביא לכך שבעתיד נשים כמותה - דתיות מזרחיות מהפריפריה - ימצאו את דרכן להשכלה הגבוהה באופן טבעי יותר

✘ אלי ג'אן ✘ צילום: אבי רוקח

במהלך שנת 2005, זמן לא רב לאחר סיום שנת השירות השנייה, נפתחה עבור משי פחת אבוחצירה הזדמנות עסקית בקצריין שברמת הגולן. דודתה, אחות אמה, שהייתה שליחת הסוכנות היהודית במינכן כ-20 השנים האחרונות, חזרה לישראל בניסיון להקים מסעדות בצפון הארץ והציעה לאחות מקרית גת לעזור להם בהקמתן. "היה לנו מעין חלום לגור ברמת הגולן, וזו הייתה גם הזדמנות לחייה חדשה וגם פיננסית זה השתלם", מספרת אבוחצירה. אלא שלאחר מספר שנים בצפון וניסיונות חוזרים אך כושלים להעמיד את רשת המסעדות על הרגליים החליטו במשפחה אבוחצירי רה לקפל ציור ולחזור לקרית גת. "רק אז הבנתי כמה האזור הזה היה חסר לי, כמה מרחב הילדות היה חלק משמעותי ברצון לחזור לדרום", אומרת חנה ומוסיפה: "רק שם הבנתי את הפרדוקס בין מקום יפהפה לבין היעדר מענה תעסוקתי".

קוראת בקפה

חנה אבוחצירה מספרת כי הרצון ללמוד הוראה תמיד קינן בה אבל היא לא עשתה כלום עם החידק הזה. במקום זה היא התקשרה למודעת "דרושה מנהל מזון" במכללת אחוה. אבוחצירה, אז בת 24, הגיעה לריאיון עבודה, שם שמעו על הניסיון העשיר שצברה בתחום בשנותיה בגולן והחליטו לגייס אותה לתפקיד למ-

כולל שירות

אבוחצירה, ילידת קרית גת, למדה בבית הספר היסודי חב"ד בעיר, ובתיכון המשייכה באותו מסלול חסידי, בתיכון בית חנה שבקרית מלאכי (התיכון היחיד לכנות באזור הדרום המלמד את התכנים המקור בליים על חב"ד). עם סיום לימודיה בכיתה י"ב נטשה את המסגרת החרדית והחלה בשירות לאומי בכפר הילדים "נווה גלים" באשדוד, שם עברה להתגורר עם בנות נוספות בדירה ברובע ד' בעיר.

"במבט לאחור זאת הייתה חווית המפ"ת שלי בתחום החינוך, חוויה שעד היום מלווה אותי", היא מספרת במבט לאחור. "מהמקום הזה נבט בי הניצן הראשון של עיסוק בתחום החינוך".

בנווה גלים לומדים ילדים ממשפחות מצוקה בכיתות א'-ט', בתנאי פנימייה מלאים. "בגיל מאוד צעיר התמודדתי עם מורכבויות בתחום החינוך. הייתי מדריכה חברתית שם, ועד היום חקוקה אצלי בתור דעה העשייה הזאת". חנה התנדבה לשנה נוספת של שירות לאומי, אותה העבירה בבית ספר היסודי הרמב"ם בבאר שבע. "בנווה גלים רצו שאשאר, אבל בגלל אופי העבודה לא רציתי להיקשר יותר מדי לסיטואציות הקשות שם, כי אז היה הרבה יותר קשה להתנתק אחרי שנתיים. סדר היום שם סיוזיפי - מההשכמה בבוקר ועד שהם עולים לישון".

מדובר היה בנווה קבוע: כשר"ד ניצה שחר הייתה מגיעה לעוד יום של עבודה כמרצה במכללת אחוה, היא הייתה ניגשת בראש ובראשונה למזנון של חנה אבוחצירה ומבקשת ממנה להכין לה במיוחד את הקפה של הבוקר. "יש בקפה שלך משהו מיוחד", היא הייתה אומרת לה, ובאחת השיחות הסירה לה שחבל שאת הכישורים שלה היא עוצרת מול הדלפק במכללה: "בקפה שלך יש סיפור של נתינה ואהבה, ואני חושבת שאת צריכה להיות מורה".

שש שנים חלפו ואבוחצירה (30), שלי קחה את העצה של ד"ר שחר ברצינות, כבר עומדת בפני תחילת לימודי הדוקטורט שלה. את המזנון שלה באחוה היא השאירה מאחור, ולפרנסתה היא משמשת כמורה ומחנכת בבית הספר היסודי דוד אלעזר בקרית גת וגם מרצה בעצמה בפני סטודנטים במכללת אחוה.

בשנים הללו, בהן הרחיבה את השכלתה הפורמלית ומצאה את ייעודה בהוראה, גיבשה אבוחצירה סט של דעות מוצקות בנוגע לשלל עניינים שבמרכז הווייתנו, ובראשם אפליית המזרחים במערכת החינוך ובכלל, כשלדבריה ילד שלומד באזור הדרום צפוי להצליח פחות מהמקביל שלו בערי המרכז החזקות בגלל חלוקת המאבים השונה.

27.62x33.85	3/4	עמוד 53	ידיעות הדרום	01/01/2016	51209230-2
מכללת אחו - 14810					

חנה אבוחצירה. "השיחות עם הסגל במכללה נתנו לי דרייב לחתור לכיוון לימוד הוראה"

"להפתעתי מצאתי במכללת אחווה מרחב צמיחה שיכולתי להתבטא בו למרות הדעות שלי. לא הלבשתי על עצמי זהות אחרת, במערכת אפשרו לי להתכתב עם הזהות הדתית שלי ולא לנטוש אותה. יש פה חזון רב־תרבותי שמאוד התחברתי אליו"

22.97x32.89	4/4	54	עמוד	ידיעות הדרום	01/01/2016	51209241-4
מכללת אחו - 14810						

חנה אבוחצירה. "לא אוהבת את המונח הזה 'פריפריה'"

"החינוך לא מתקצב באופן אידאלי, ובאזורים שלנו אנחנו עלולים לפספס כישרונות בגלל היעדר תקציב. גם הסגל החינוכי אצלנו לא מתוגמל כמו מורים במרכז ובשרון, וזאת למרות שהמורים שאובים לעשייה החינוכית מסביב לשעון בלי גבול ברור"

כנית שהולכת ותופסת את ההכרה הראויה לה בציבוריות הישראלית, בת-חומים רבים אבוחצירה מרשה לעצמה להישאר הרחק מאחור. כך למשל היא מחזיקה ברשותה מכשיר סלולרי מיושן, ללא ווטסאפ או אפילו חיבור לאינטרנט. "כל הטכנולוגיה הלחלה למערכת ברמה מאוד גבוהה ותופסת מקום דומיננטי. יש לזה מקום אבל היא תפסה יותר מדי נתח לטעמי. הדור שלנו עסוק מאוד בדבר למכשירים ולא לבני אדם. השיח בחב-רותא, היחס הבינן אישי, הולכים ותופסים מקום יותר רדוד מבעבר. היום מדברים למסך מחשב או אייפון, ויש לי בעיה עם הרעיון הזה". גם השימוש בסמיליים ולייקים לא מדבר אליה: "אני מנסה לשמר את הנחלה הקטנה הזאת ולהישאר במרחב שמאפשר לי להכיר אנשים ולהיכר אותם ולא להתכתב איתם".

מה שאומר שגם פייסבוק אין לך?
 "דווקא יש לי", היא מפתיעה, "אני כמעט ולא נכנסת אליו אבל יש לי הבנה בוואטסאפ וכל הגאג'טים. התלמידים משתוקקים שאחליף את הנייד, אבל מצד שני הם מעריכים את התפיסה שלי. בכיתה עשינו ניסיון של בלי טלפונים שלושה ימים והם חוו את השקט הזה, הבינו כמה הטכנולוגיה השתלטה לנו על סדר היום".

אלא שגם אם היא מסרבת לאפשר לטכנולוגיה להשתלט על סדר יומה, הרבה זמן חופשי ממטלות לעצמה היא מתקשה למצוא. "האמת שקשה לי לא להיות מאה אחוז עם מה שאני עושה, וזה גוזל ממני הרבה דברים", היא מסבירה כששואלים אותה על חיה כרווקה בעשור הרביעי לחייה. "אני לומדת להגיד לעצמי 'די' כדי לעשות דברים אחרים בחיים ולא רק חינוך".

וכשהיא מדברת על משהו אחר היא מתכוונת בין היתר גם לזה שהיא טרם מצאה בן זוג לחיים. בהתחשב ברקע המשפחתי, החברתי והאמוני שלה ובכך שחצתה לא מזמן את גיל ה-30, מדובר בצעד כמעט מהפכני מצדה - להמשיך ולהשקיע בקריירה האקדמית שלה מבלי להתמסד בקן משפחתי זוגי.

ומה אומרים החורים?
 "אימא שלי כבר הגיעה למצב שהיא לא מדברת איתי על זה", היא אומרת בחיוך. "פעם ההורים היו מדברים ולו חצים, אבל עם הזמן זה פחת. אבל הם לא התייאשו - אני בוודאות רואה את עצמי נשואה ועם משפחה וילדים".

ועוד שאלה אחת לטוב, ד"ר שחר עדיין מבקשת ממך להבין קפה?
 "לא, לא", אומרת אבוחצירה ופורצת בצחוק, "היא נאלצת להסדר עם המזון הקיים".

מורה הוא לא רק איש הוראה, הוא הרבה מעבר. אף אדם לא יבין לעולם מה מהות החינוך והעשייה החברתית עד שיחווה את זה בפועל בשטח".

מה שמוכיל באופן טבעי לנושא המחקר של אבוחצירה. אחד הנושאים המרכזיים שמעסיקים אותה בהתנהלות היומיומית כמו גם בלימודי הדוקטורט הקרובים שלה הוא נושא הפריפריה והאפליה המזרחית. "קודם כול אני לא אוהבת את המונח הזה 'פריפריה'", היא מדגישה. "אני מנסה למצוא מילה מתאימה במקום ללא הצלחה, אבל סביב המילה הזאת יש נראות שלילית שאני לא אוהבת".

דמותה כדתייה, מזרחית ותושבת הפריפריה מעניק לה, לדבריה, מעמד המי-בוסס על "שונות" חרף נפוצותו בפסיפס הציבורי הישראלי. "גדלתי על טהרת האתניות המרוקאית, וסוגיית הנרטיב המזרחי מעסיקה אותי הרבה, בעיקר במערכת החינוך. הרבה תכניות לימודיים ייצגו הולם למזרחים, שלא לדבר על האתיופים, שעל ההיסטוריה שלהם אין בכלל אזכור".

לדבריה, "בספרי הלימוד בהיסטוריה ההתייחסות לאלו שהגיעו מארצות צפון אפריקה נדחקת מדי שנה לסוף הספר. זה מסתכם בכמה עמודים בוודדים, ויש פה אמירה. למרות שהמציאות החברתית השתנתה מאוד, משרד החינוך, שמכריז על עצמו כרב-תרבותי, לא מיישם את זה בפועל בשטח. יש פער בין האמירה לעשייה".

ואיך את מתגברת על החסך הזה בתוכן הלימודי?
 "אז אני מלמדת פיוטים, יצירות מהמזרח, שירים של עולים מאתיופיה. התלמידים שלי נחשפים למגוון רחב של טקסטים. יש לנו המורים את היכולת להיות גמישים פדגוגית וללמד יצירות שאנחנו בוחרים. אני מאוד מזוהה עם המאבק המזרחי של ד"ר יפעת ביטון, שהיא ילידת קרית מלאכי, או של המי שורר רועי חסן שמגיע מתדרה. יש מורים שלא מבינים את זה, ואני מרגישה כסוכנת של השינוי הזה".

וכסוכנת שכזו היא גאה לקחת חלק במרחב החינוכי של מכללת אחוה, המי-פגיש ערב רב של כל קצוות האוכלוסיה - סיה - יהודים וערבים, בדואים וחרדים, ואפילו לתקופה מסוימת מסלול עבור הקהילה האתיופית. "פה נותנים מענה ראוי לכל גווי האוכלוסייה".

חתונה מאוחרת
 בניגוד לגישתה החינוכית-חברתית, המתכתבת עם משנה אידאולוגית עדי-

קיד רכות פר"ח (פריקט חונכות), המערב סטודנטים בפעילות של חונכות לילדים הזקוקים לעזרה לימודית ורגשית. "השקעתי הרבה בלימודים", היא מעידה על עצמה, וזה השתלם: עם סיום התואר היא הומלצה על ידי שני פרופ' סורים מהמכללה להתקבל לתואר שני, למרות שהתקנון מחייב שלוש שנות ותק מעשי בהוראה. במקביל ללימודיה החלה לעבוד במכללה כמדריכה פדגוגית להיסטוריה והדרכה סטודנטים בעבודה מעשית.

איך הדרכת בלי שהיה לך ניסיון מעשי?
 "התחלתי לעבוד כמורה מחליפה אחרי התואר הראשון, וכך צברתי עוד קצת ניסיון. מעליי הייתה מייסדת החוג לפדגוגיה במכללה, ליליאן בן דוד מאש-דוד, והיא נחשבת לשם דבר בתחום. היא פיקחה עלי, דחפה אותי, והרגשתי שבי-מכללה יש כמה ציירי כישרונות". זמן לא רב לאחר מכן כבר קיבלה אבוחצירה הצעה להצטרף כמרצה מן המניין.

אל תקראו לי מקופחת
 כיום אבוחצירה מחנכת זו השנה הרביעית בכיתה ו' בית הספר דוד אלעזר בקרית גת, ולדבריה, העבודה המעשית שונה לחלוטין מהתאוריות אליהן נחשפים במהלך הלימודים, ולכן, לטענתה, אי אפשר להיות מרצה באקדמיה בלי ניסיון בשטח.

עד כמה שונה הדור של ימינו מהדור שלך בתלמידים?
 "וואו", היא פולטת ומרוקנת את ראותיה, "הדור של היום חכם ומרתק מבחינת הידע ואופני החשיבה שלו, ואני חנו כמערכת צרכים לתת לזה מענה. הדור שלנו נגיש לידע רב בלי מיון, וכי-מערכת אנחנו מנסים להנגיש את הידע ברמה מושכלת ולנסות לפתח חשיבה וביקורת עצמית כדי לדעת להתמודד עם החומר הרב".

מה שמטריד הוא האופן השונה בו מתמודדים עם החומר במקומות שונים. **באופן קבוע אנחנו יכולים לראות פערים בציונים ובוכאויות לבגרות בין ערים כמו קרית גת לערים מבוססות יותר.**

"בעל המאה הוא בעל הדעה", היא אומרת בנחרצות. "ברמה הסופית החינוך לא מתקצב באופן אידאלי, ובמקומות אחרים יש פוטנציאל עצום כדי להגיע למימוש עצמי, בניגוד לאזורים שלנו, שאנחנו עלולים לפספס כישרונות בגלל היעדר תקציב. גם הסגל החינוכי אצלנו לא מתוגמל כמו מורים במרכז ובשרון, וזאת למרות שהמורים שאובים לעשייה החינוכית מסביב לשעון בלי גבול ברור.

רות גילה הצעיר יחסית. במהלך עבודתה התפתח קשר מיוחד בין המרצים לבין אבוחצירה. שיח הקפטייה בין הצדדים גלש הרבה מעבר למחוזות הסמול טוק, ומוזגת הקפה הצעירה הפכה לחביבת הסגל האקדמי באחוה. ואז, יום אחד, הגיעה שיחת העידוד מד"ר שחר, שג-רמה לאבוחצירה לעשות מהפך בחייה: "השיחות עם הסגל נתנו לי דרייב לח-תור לכיוון לימוד הוראה".

זמן קצר לאחר מכן נרשמה חנה ללימודי חינוך והוראה במכללת אחוה עם התמחות בהיסטוריה וספרות. חנה, שהגיעה מהעולם החרדי-דתי, החלה את הלימודים עם תפיסת עולם מגובשת וחי-ששה מהחיכוך עם תוכן לימודי חילוני. "להפתעתי מצאתי פה מרחב צמיחה שי-כולתי להתבטא בו למרות הדעות שלי. לא הלבשתי על עצמי זהות אחרת, במע-רכת אפשר לי להתכתב עם הזהות הד-תית שלי ולא לנטוש אותה. יש פה חזון רב-תרבותי שמאוד התחברתי אליו".

מגש של זהב
 בשנת הלימודים השניה של אבוחצירה נרקם קשר מיוחד בינה לבין שני מרצים מהמכללה. המרצה לספרות ד"ר לאה ברך והמרצה לחינוך ד"ר רוני ריינגולד שמו לב לרצינות שלה בלימודים ולי-ציוניה הגבוהים והציעו לה להצטרף אליהם כעוזרת במחקר חדש אותו תכננו להתחיל.

"כמוכן שלא סירבתי להצעה משני מרצים כאלו בכירים", אומרת אבוח-צירה ומחייכת בכיישות כשאני תוהה מדוע בחרו דווקא בה. "הם הגישו לי הז-דמנות על מגש של זהב ולקחתי אותה בשתי ידיים".

בעקבות אותו מחקר הגיעו גם כמה אחרים בהמשך, חלקם נמשכים עד היום ופורסמו בכנס חינוך בארץ ובעולם. בכל סוף שנה מחדש קיבלה חנה מדיק-נית המכללה, ד"ר יונת שכנוביץ (כיום ראש מינהל אקדמי במכללת רופין), את התואר היוקרתי "הצטיינות יתרה". כמו עם המרצים גם עם הדיקנית נהנתה אבו-חצירה מקשר חם - לאו דווקא רק בשל הזיכרונות מהפסקות הקפה או להבריל ציוניה המרשימים. במקרה שלה דווקא כישרונה המוזיקלי עשה את העבודה. "בצעירותי למדתי בכתי ספר למוזיק-קה, ניגנתי בפסנתר והייתי גם מעברת מוזיקלית באולפנים עוד לפני שהגעתי למכללה", אומרת אבוחצירה, שבשנתה הראשונה השתתפה בכנס סיום השנה וכי-שנה שלאחר מכן כבר לקחה על עצמה את הניהול המוזיקלי של האירוע. במקביל ד"ר שכנוביץ הטילה עליה גם את תפי-